Masopustní masky se na Hlinecku nemění po desetiletí

16.1.2025 - Petra Valíčková | Národní muzeum v přírodě

Masopustní obchůzky na Hlinecku se po desetiletí nemění, jejich průběh a podoba masek jsou předávané po generace. Doložené popisy tohoto obyčeje pocházejí z 19. století a můžeme konstatovat, že se mnoho nezměnil.

Kostýmy se v rodinách předávají a každý z ***maškarádů*** o ně pečuje. Těmi vesnicemi jsou především Hamry, Studnice, Vortová a místní část města Hlinska Blatno. Obchůzky v těchto lokalitách jsou také od roku 2010 zapsané na Reprezentativním seznamu nemateriálního kulturního dědictví lidstva organizace UNESCO. Masky se dělí do dvou skupin: na červené a černé. Označení nevzniklo podle barev kostýmů, ale podle jejich role během obchůzky. Masky červené vedou celý průvod dům od domu. Jeho obyvatelům přejí zdraví a štěstí a čtveřice tanečníků, zvaných ***turci***, také před každým domem obřadně tančí. Skupina černých masek baví všechny přihlížející nejrůznějšími žerty, válí se s nimi po zemi (nejlépe ve sněhu) a honí se s dětmi i mládeží.

„V čele průvodu kráčí maska zvaná ***laufr*** též zvaný ***strakatý,*** který obvykle kolem osmé hodiny ranní požádá představitele obce o povolení k obchůzce. Po jeho získání pak celý den vede tato maska průvod pěkně dům od domu. Žádný dům nesmí vynechat a všude musí zatancovat a popřát vše dobré. Kostým *laufra* tvoří bílá halena, bílé kalhoty a vysoká špičatá čepice. Vše je pošité barevnými odstřižky látek. Těch má být 365, stejně jako dnů v roce. A jejich pestrá barevnost znázorňuje různorodost každého dne v životě člověka. Další zajímavou maskou je určitě maska ***slaměného***. Jak název napovídá, kostým je upleten ze slámy. Jedná se o žitnou slámu, která je pěkně

dlouhá. *Slaměný* se válí s přihlížejícími ženami po zemi, aby se na ně přenesla plodivá síla. Někteří přihlížející diváci trhají ze sukně *slaměného* stébla, aby je následně dali do posad husám, kachnám nebo do kurníků slepic. Podle tradice si tak zajistí, že bude drůbež prospívat," uvedla Ilona Vojancová, odborná pracovnice Muzea v přírodě Vysočina.

Celá obchůzka většinou trvá do pozdních odpoledních hodin. Následně se masky i všichni přihlížející shromáždí na předem dohodnutém místě, kde se koná závěr masopustního veselí. Na Hlinecku jej tvoří obyčej zvaný ***porážení kobyly***. Jedna z masek přečte testament, v němž jsou vypořádány domnělé hříchy této masky i zmíněny významné či veselé události v obci. *Kobyla* je odsouzena k poražení. Ortel vykoná maska zvaná ***ras.*** Po chvilce, kdy se masky s *kobylou* loučí, vypije *kobyla něco na zahřátí*, vyskočí a všichni začnou vesele tančit. Tak na Hlinecku končí nejen daná obchůzka, ale i celé masopustní období.

To vše můžete zažít 8. února v Muzeu v přírodě Vysočina na Veselém Kopci v podání masopustní skupiny obyvatel z Vortové. Pokud by chtěl někdo navštívit obchůzky v jednotlivých vesnicích, tak může 15. února navštívit Hamry, 16. února Hlinsko Blatno, 22. února Vortovou a 1. března Studnice. Již tradiční ***rozloučení s masopustem*** můžete zažít 4. března v Hlinsku, kde dopoledne projde městem průvod dětských masek a odpoledne proběhne obchůzka v podání blatenské maškary přímo v památkové rezervaci Betlém Hlinsko.

Zpracovala:

PhDr. Ilona Vojancová

vědecko-výzkumný pracovník

Muzeum v přírodě Vysočina

Tel.: 469 326 411

Mob.: 723 468 254

Národní muzeum v přírodě, příspěvková organizace, vzniklo v koncem roku 2018 a sdružuje čtyři muzea, dvě z nich jsou v Čechách a dvě na Moravě. Jejich poslání je dokumentovat, ochraňovat a uchovávat více než dvě stě let historie lidového stavitelství a přibližovat způsob života na venkově. Každé z nich odráží kulturu jiného regionu a je proto jedinečné.